แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
รายวิชา ส30253 การป้องกันการทุจริต	ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต	เวลา 5 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบทางสังคม (Social Audit)	จำนวน 2 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต มีจิตสำนึกและค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต มีความละอายและไม่ทนต่อการทุจริต ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันและตรวจสอบการทุจริตในสังคมได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1) **ด้านความรู้ (K):** อธิบายแนวคิด ความสำคัญ และขั้นตอนของกระบวนการตรวจสอบทางสังคม (Social Audit) ได้
2) **ด้านทักษะ/กระบวนการ (P):** วิเคราะห์กรณีศึกษา วางแผน และออกแบบเครื่องมือในการตรวจสอบทางสังคมอย่างง่ายได้
3) **ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A):** แสดงออกถึงความตระหนัก ความอาย และความไม่ทนต่อการทุจริต พร้อมยึดมั่นในความโปร่งใส

3. สาระการเรียนรู้

1) ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบทางสังคม (Social Audit)
2) เครื่องมือและขั้นตอนกระบวนการทำ Social Audit ในระดับโรงเรียนและชุมชน
3) บทบาทของเยาวชนในการเป็น "พลเมืองตื่นรู้" (Active Citizen) เพื่อเฝ้าระวังการทุจริต

4. สาระสำคัญ

การป้องกันการทุจริตไม่ได้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนและสมาชิกในสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การติดตามข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การตรวจสอบโครงการ การติดตามการใช้งบประมาณ การตั้งคำถาม การเสนอข้อคิดเห็น และการแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสผ่านช่องทางที่เหมาะสม Social Audit หรือการตรวจสอบทางสังคมเป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือสมาชิกของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และสะท้อนความคิดเห็นต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ โดยควรตั้งอยู่บนข้อมูล ข้อเท็จจริง ความสุจริต และความรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้เรียนควรตระหนักว่า “ความไม่ทนต่อการทุจริต” ไม่ได้หมายถึงการกล่าวหาผู้อื่นโดยปราศจากหลักฐาน แต่หมายถึงการไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม และเลือกใช้วิธีการตรวจสอบหรือแจ้งข้อมูลอย่างเหมาะสม

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. **ความสามารถในการสื่อสาร** แสดงความคิดเห็น อภิปราย และนำเสนอแนวทางการป้องกันการทุจริตอย่างเหมาะสม 2. **ความสามารถในการคิด** วิเคราะห์สถานการณ์ แยกแยะพฤติกรรมที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง และหาเหตุผลประกอบ 3. **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เสนอแนวทางรับมือเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับการทุจริง 4. **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** ตัดสินใจโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความรับผิดชอบ และประโยชน์ส่วนรวม	1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้ 4. มุ่งมั่นในการทำงาน 5. มีจิตสาธารณะ 6. รับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

1. ครูเปิดวิดีโอสั้นหรือยกกรณีตัวอย่าง "โครงการก่อสร้าง/ปรับปรุงในชุมชนที่ไม่โปร่งใส" (เช่น เสาไฟฟ้านกงอก, ลานกีฬาไม่ได้มาตรฐาน)
2. ครูใช้คำถามทบทวนความอายและความไม่ทน: "หากเราเห็นโครงการโรงเรียนหรือชุมชนที่ดูผิดปกติ ใช้เงินไม่คุ้มค่า นักเรียนรู้สึกอย่างไร? และเราทำอะไรได้บ้างนอกจากบ่นบนโซเชียล?"
3. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่อง "Social Audit: พลังประชาชนร่วมตรวจสอบ"

ขั้นที่ 2: สำรวจและค้นหา (20 นาที)

4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน
5. ให้นักเรียนสืบค้นและศึกษากรณีศึกษา/ใบความรู้เรื่อง **"4 ขั้นตอนของ Social Audit"** (วางแผน -> จัดเก็บข้อมูล -> วิเคราะห์/เปิดเผย -> สะท้อนผล/ติดตาม)
6. แต่ละกลุ่มเลือกประเด็นที่พบในโรงเรียนเพื่อลองตั้งสมมติฐานการตรวจสอบ เช่น
    - การบริหารจัดการขยะในโรงเรียน
    - รายการอาหารกลางวัน/สหกรณ์โรงเรียน
    - การใช้พลังงานหรือการบำรุงรักษาอาคารสถานที่

ขั้นที่ 3: อธิบายและลงข้อสรุป (20 นาที)

7. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาสรุปความหมายของ Social Audit ตามความเข้าใจ

8. ครูช่วยเติมเต็มแนวคิด: การตรวจสอบทางสังคมไม่ใช่การจับผิด แต่เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อความโปร่งใส และสร้างวัฒนธรรม "ไม่ทนต่อการทุจริต"

คาบที่ 2: การปฏิบัติการออกแบบการตรวจสอบและการประยุกต์ใช้ (50 นาที)

ขั้นที่ 4: ขยายความรู้ (30 นาที)

1. ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามกิจกรรม **"ออกแบบแผนการตรวจสอบทางสังคม (Social Audit Action Plan)"** โดยใช้เค้าโครง:
    - **หัวข้อที่ตรวจสอบ:** (เช่น ความโปร่งใสในการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬานักเรียน)
    - **ข้อมูลที่ต้องการ:** (เอกสารรายการ, การลงพื้นที่ดูของจริง, การสอบถามเพื่อนนักเรียน)
    - **เครื่องมือที่ใช้:** (แบบแบบสำรวจดิจิทัล, แบบสังเกตการณ์, แบบสัมภาษณ์)
    - **ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหา:**
2. แต่ละกลุ่มจัดทำแผนในรูปแบบ Infographic หรือ Mind Map สั้นๆ

ขั้นที่ 5: ประเมินผล (20 นาที)

3. ทุกกลุ่มนำเสนอแผนการตรวจสอบกลุ่มละ 3 นาที (Pitching)
4. ครูและเพื่อนร่วมชั้นให้ข้อเสนอแนะ (Peer Assessment) ในแง่ของความเป็นไปได้ ความสุจริต และความปลอดภัยของผู้ตรวจสอบ
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทบาทของเยาวชนในการปฏิเสธการทุจริตทุกรูปแบบ

7. สื่อการเรียนการสอน / แหล่งเรียนรู้

1) สื่อเสนอแนะ (PowerPoint / คลิปวิดีโอตัวอย่างการทุจริตและ Social Audit)
2) ใบงานกิจกรรม "ออกแบบแผน Social Audit พลเมืองตื่นรู้"
3) เครื่องมือออนไลน์ เช่น Canva, Google Forms, Mentimeter

8. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	ตรวจแบบบันทึกความรู้ / การตอบคำถาม	แบบบันทึกความรู้ / คำถามท้ายบท	ผ่านเกณฑ์ระดับ "ดี" (ร้อยละ 70 ขึ้นไป)
ด้านทักษะ (P)	ประเมินการทำงานกลุ่มและการนำเสนอแผน Social Audit	แบบประเมินผลงานกลุ่มและการนำเสนอ	ผ่านเกณฑ์ระดับ "ดี" ขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะ (A)	การสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความตื่นรู้ และความละอายต่อการทุจริต	แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์ระดับ "ดี" ขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง: ครูทำเครื่องหมาย ✓ ตามระดับพฤติกรรม

เลขที่	ชื่อ–สกุล	ซื่อสัตย์	มีวินัย	รับผิดชอบ	จิตสาธารณะ	รวม

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวปุณณดา รักผลดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะ	3 ดี	2 พอใช้	1 ปรับปรุง
การสื่อสาร			
การคิดวิเคราะห์			
การแก้ปัญหา			
การใช้ทักษะชีวิต			
การใช้เทคโนโลยี			

แบบวัดและประเมินผล

กลุ่มที่: ..... เรื่อง/ประเด็น: ..... ชั้น ม.6/.....

ที่	รายชื่อสมาชิก	ประเด็นที่ 1(4)	ประเด็นที่ 2(4)	ประเด็นที่ 3(4)	ประเด็นที่ 4(4)	ประเด็นที่ 5(4)	รวมคะแนน (20)
1							
2							
3							
4							
5							

แบบประเมินผลงานและเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Score)

กิจกรรม: การออกแบบแผนการตรวจสอบทางสังคม (Social Audit Action Plan)

รายวิชา: การป้องกันการทุจริต ม.6 | **คะแนนเต็ม:** 20 คะแนน

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก (4 คะแนน)	ดี (3 คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง (1 คะแนน)
1. การระบุประเด็นและเป้าหมาย *(ความชัดเจนและความเหมาะสม)*	ระบุประเด็นปัญหาสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน/ชุมชน ชัดเจน มีเหตุผลสนับสนุนแน่นหนา และตั้งเป้าหมายได้สอดคล้อง	ระบุประเด็นปัญหาและเหตุผลได้ชัดเจน เป้าหมายสอดคล้องกับปัญหา แต่ขาดรายละเอียดบางส่วน	ระบุประเด็นปัญหาได้ แต่เหตุผลหรือเป้าหมายยังกว้างเกินไป ไม่ชัดเจน	ระบุประเด็นปัญหาไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับบริบท และไม่มีเหตุผลสนับสนุน

2. ความถูกต้องของกระบวนการ 4 ขั้นตอน *(ความสมบูรณ์เชิงวิชาการ)*	วางแผนครบทั้ง 4 ขั้นตอนอย่างละเอียด เครื่องมือและแหล่งข้อมูลตรงจุด ปฏิบัติได้จริงทุกขั้นตอน	วางแผนครบ 4 ขั้นตอน เครื่องมือสอดคล้อง ปฏิบัติได้จริงเป็นส่วนใหญ่	วางแผนครบ 4 ขั้นตอน แต่รายละเอียดบางขั้นตอนไม่ชัดเจน หรือเครื่องมือไม่สอดคล้อง	วางแผนไม่ครบ 4 ขั้นตอน ข้อมูลขาดความสอดคล้อง และปฏิบัติตามได้ยาก
3. การเสนอแนวทางแก้ไขและการสะท้อนผล *(สร้างสรรค์และปลอดภัย)*	เสนอแนวทางแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ตรวจสอบ และกระตุ้นความตระหนักได้ดีมาก	เสนอแนวทางแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และปลอดภัย แต่การสะท้อนผลต่อการสร้างจิตสำนึกยังไม่เด่นชัด	เสนอแนวทางแก้ปัญหาได้ แต่ยังขาดมิติความปลอดภัย หรืออาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง	แนวทางแก้ปัญหาไม่ชัดเจน ไม่สมเหตุสมผล หรือเน้นการจับผิดมากกว่าการแก้ไข
4. ความเป็นเอกภาพและการทำงานกลุ่ม *(กระบวนการกลุ่ม)*	สมาชิกทุกคนมีบทบาลการทำงานชัดเจน แบ่งหน้าที่เหมาะสม ส่งงานตรงเวลา และงานมีความเป็นเอกภาพ	สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วม แบ่งหน้าที่ชัดเจน ส่งงานตรงเวลา	สมาชิกมีส่วนร่วมบางคน การแบ่งงานไม่ทั่วถึง หรือส่งงานช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	สมาชิกขาดการมีส่วนร่วม งานไม่ต่อเนื่อง และส่งงานล่าช้ากว่ากำหนดมาก
5. ความคิดสร้างสรรค์และการนำเสนอ *(การสื่อสาร)*	นำเสนอข้อมูลน่าสนใจ รูปแบบอ่านง่าย สื่อสารแนวคิด Social Audit ได้กระชับและเห็นภาพชัดเจน	นำเสนอข้อมูลได้ดี รูปแบบเป็นระเบียบ สื่อสารเข้าใจง่าย	นำเสนอข้อมูลตามลำดับ แต่รูปแบบยังไม่น่าสนใจ หรือใช้เวลาไม่เหมาะสม	นำเสนอไม่เป็นระบบ ข้อมูลสับสน และสื่อสารไม่ชัดเจน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ	ความหมาย
16 - 20 คะแนน	**ดีมาก**	มีความเข้าใจกระบวนการ Social Audit อย่างลึกซึ้ง แผนงานประยุกต์ใช้ได้จริง สะท้อนจิตสำนึกไม่ทนต่อการทุจริตได้อย่างเด่นชัด
12 - 15 คะแนน	**ดี**	เข้าใจกระบวนการ Social Audit แผนงานมีความเป็นไปได้ และมีแนวทางสะท้อนผลเชิงบวก
8 - 11 คะแนน	**พอใช้**	เข้าใจกระบวนการพื้นฐาน แต่แผนงานบางส่วนยังขาดความสมบูรณ์ ต้องได้รับคำแนะนำเพิ่มเติม

ต่ำกว่า 8 คะแนน	**ปรับปรุง**	แผนงานขาดความชัดเจน ไม่ครบถ้วนตามกระบวนการ ต้องปรับปรุงแก้ไขใหม่

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวปุณณดา รักผลดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบงานกิจกรรม

ออกแบบแผนการตรวจสอบทางสังคม (Social Audit Action Plan)

รายวิชา: การป้องกันการทุจริต (หน่วยการเรียนรู้ที่ 2: ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต)

ระดับชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ 6 | **เวลา:** 30 นาที

ชื่อกลุ่ม: ..... ชั้น ม.6/.....

สมาชิกในกลุ่ม:

1. ..... เลขที่ ..... (หัวหน้ากลุ่ม)
2. ..... เลขที่ .....
3. ..... เลขที่ .....
4. ..... เลขที่ .....

5. ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสำรวจ สังเกต หรือคัดเลือกประเด็นความไม่โปร่งใส การใช้งานทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า หรือปัญหากระบวนการทำงานภายในโรงเรียน/ชุมชนที่พบเห็น แล้วร่วมกันออกแบบ **"แผนการตรวจสอบทางสังคม (Social Audit Action Plan)"** โดยกรอกรายละเอียดลงในแบบบันทึกด้านล่าง

ส่วนที่ 1: การกำหนดประเด็นและเป้าหมายการตรวจสอบ

1. **ประเด็นหรือโครงการที่เลือกตรวจสอบ:**
   (เช่น การจัดซื้ออุปกรณ์กีฬา, คุณภาพและปริมาณอาหารในสหกรณ์/โรงอาหาร, การบำรุงรักษาห้องน้ำ, การบริหารจัดการขยะ)
   .....
   .....
2. **สาเหตุที่เลือกประเด็นนี้ (พบข้อสงสัยหรือความไม่โปร่งใสอย่างไร):**
   .....
   .....
3. **วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ:**
   .....
   .....

ส่วนที่ 2: ตารางออกแบบกระบวนการตรวจสอบ (4 ขั้นตอน)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม / สิ่งที่ต้องทำ	เครื่องมือ / แหล่งข้อมูลที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นที่ 1: การวางแผน (Planning)	• กำหนดขอบเขตข้อมูลที่ต้องการ • นัดหมายลงพื้นที่/ตั้งทีมงาน	*(เช่น แบบวางแผน, รายชื่อผู้ติดต่อ)*	.....
ขั้นที่ 2: การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)	• สังเกตการณ์/ถ่ายภาพประกอบ	*(เช่น Google Forms, แบบสังเกต, ภาพถ่าย)*	.....

	• สัมภาษณ์/ทำแบบสอบถาม		
ขั้นที่ 3: การวิเคราะห์และเปิดเผย (Analysis & Disclosure)	• เปรียบเทียบข้อมูลจริงกับมาตรฐาน • สรุปผลและจัดทำรายงานสรุป	*(เช่น อินโฟกราฟิก, แผ่นพับ, สื่อออนไลน์)*	.....
ขั้นที่ 4: การสะท้อนผลและติดตาม (Follow-up & Reflection)	• เสนอข้อเสนอแนะต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง • ติดตามการเปลี่ยนแปลง	*(เช่น หนังสือข้อเสนอแนะ, เวทีประชาคม)*	.....

ส่วนที่ 3: ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างความโปร่งใสและการป้องกันปัญหา

1. หากผลการตรวจสอบพบว่ามีความไม่โปร่งใสจริง กลุ่มของนักเรียนจะมีแนวทางการสะท้อนผลอย่างไรที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง แต่เน้นการแก้ไขเชิงสร้างสรรค์?

   .....

   .....

2. กิจกรรมนี้ส่งเสริมจิตสำนึก "ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต" ของคนในโรงเรียน/ชุมชนอย่างไร?

   .....

   .....

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายวิชา ส30253 การป้องกันการทุจริต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วันที่..... เวลา.....

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวปุณณดา รักผลดี)

...../...../.....

<u>หมายเหตุ</u> ในการบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรระบุร้อยละของนักเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านในแต่ละจุดประสงค์ที่ได้ระบุไว้ในส่วนหน้าของแผนการจัดการเรียนรู้ และหากการบันทึกสมบูรณ์ในทุกส่วนสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อจัดทำวิจัยในชั้นเรียนได้

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายพิทักษ์ แผงอ่อน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งศรีอุดม